

9. Перегудов Ф.И. Введение в системный анализ / Ф.И. Перегудов, Ф.П. Тарасенко. - М.: Высшая школа, 1989. -367 с.

10. Бурков В.Н. Как управлять проектами / В.Н. Бурков, ДА Новиков. -М.: Синтез, 1997. -188 с.

11. Новиков А.М. Методология / А.М. Новиков, ДА. Новиков. - М.: СИНТЕГ. - 668 с.

12. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. — СПб.: Патер Ком, 1998. -705 с.

13. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. - СПб.: Питер, 2002. -720 с.

14. Гуревич РС. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: Монографія / За ред. С.У. Гэнчаренка. -К.: Вища школа, 1998. -229 с.

УДК 371: 32: 004: 81.2 Я.А. РОМАНЕНКО, І.А. ГРИШАН, Ю.Р. МІХНЄВА

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ВНЗ УКРАЇНИ

Анотація. У статті охарактеризовано український і закордонний досвід використання нових інформаційних технологій у викладанні іноземних мов, проаналізовано методи дистанційної освіти, визначено педагогічну потребу в дистанційному навчанні іноземних мов, вказано варіанти дидактичних моделей дистанційного навчання іноземних мов при використанні адаптованих інформаційних технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, конкурентоспроможність, дистанційне навчання, європейська система освіти, комп'ютерні технології, мультимедійні технології, новітні технології, кредитно-модульна система, освітній процес, концептуальні напрямки дидактичної організації навчання.

Аннотация. В настоящей статье анализируется украинский и европейский опыт использования новейших информационных технологий в преподавании иностранных языков, методы дистанционного образования иностранным языкам, указываются варианты дидактических моделей дистанционного обучения иностранным языкам при использовании адаптированных информационных технологий.

Ключевые слова: информационные технологии, конкурентоспособность, дистанционное обучение, европейская система образования, компьютерные технологии, мультимедийные технологии, новые технологии, кредитно-модульная система, образовательный процесс, концептуальные направления дидактической организации обучения.

Annotation. The present article analyses Ukrainian and European experience of using newest information technologies for teaching foreign languages as well as methods of online education in foreign languages; some options of didactic models of teaching foreign languages which utilise adapted information technologies, are indicated.

Key words: information technologies, competitiveness, distance learning, European educational system, computer technologies, multimedia technologies, new technologies, credit-unit system, educational process, conceptual trends of didactic organisation of teaching.

19 травня 2005 року на конференції у норвезькому місті Берген Україна офіційно приєдналася до Болонського процесу. Ця подія вимагає виконання державою певних зобов'язань щодо узгодження національних стандартів вищої освіти з міжнародними, а також завдань Болонського процесу, що передбачають високу якість підготовки; зміцнення довіри між суб'єктами освіти; відповідність європейському ринкові праці; мобільність; сумісність кваліфікації на вузівському та

після вузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності Європейської системи освіти.

Саме використання нових інформаційних технологій у навчальному процесі, на наш погляд, сприяє досягненню цієї мети. З появою Інтернету, завдяки інтенсивному освоєнню можливостей нових інформаційних технологій, сучасна система освіти вступила у нову фазу свого розвитку. Усе більш повно проявляються тенденції широкого використання в системі освіти дистанційного навчання як найважливішого компонента. У цьому контексті актуальним стає удосконалення дидактичної теорії навчання щодо нових освітніх умов. Зусилля багатьох теоретиків і практиків освіти сьогодні зосереджені в галузі комп'ютерних технологій навчання і пов'язаних з цим різних видів організації дистанційної діяльності. Розвиток дистанційного навчання (ДН), зокрема, здатний послужити рушійною силою прогресивної реформи професійної освіти в цілому, переходу від репродуктивної до активної парадигми освоєння знань, до освіти, що заснована на активній і конструктивній спільній діяльності.

Виходячи з концепції створення і розвитку єдиної системи дистанційної освіти в Україні і методологічних передумов вивчення іноземної мови як засобу іншомовного спілкування можна зробити висновок, що поліпшення викладання іноземних мов у ВНЗ залежить від реалізації таких принципових питань організації навчального процесу, як відмова від авторитарного стилю викладання; орієнтація на особистісні якості суб'єкта навчання; удосконалення технологій вивчення навчальних дисциплін, а саме: відхід від монологу як традиційно переважаючої форми навчальної діяльності, і розвиток такої форми навчання як полілог (спілкування, бесіда, обговорення); розуміння іншомовної комунікації не тільки як уміння перетворювати інформацію в структуру і форми іноземної мови, але і як спонукання партнера до якоїсь дії мовного і немовного порядку, а також як реалізації самовираження співрозмовника; розуміння знання не як безособистісної інформації, а сукупності навичок, що актуалізуються у системі діяльності суб'єкта.

В сучасних умовах активізується дистанційна педагогічна діяльність (організація дистанційних семінарів, конференцій, робота з аспірантами, олімпіади, вікторини й ін.). Говорячи про дистанційну форму навчання, варто згадати про створення єдиного інформаційно-освітнього простору, куди слід включати всілякі електронні джерела інформації: віртуальні бібліотеки, бази даних, консультаційні служби, електронні навчальні посібники, спеціально обладнані класи.

Як показує українська практика, використання інформаційних технологій і мережі Інтернет у загальноосвітніх школах і педвузах поки ще обмежене і слабо пов'язане з навчальним процесом. Сьогодні це, як правило, заняття з інформатики. Дистанційне навчання школярів знаходиться у початковому стані. Українське повільно йде розробка україномовних мультимедійних освітніх ресурсів.

Аналіз наукових досліджень свідчить, що незважаючи на значне просування, яке намітилося останнім часом у реалізації різних комп'ютерних технологій навчання, у тому числі і дистанційному навчанні іноземних мов, потенціал інформаційних технологій реалізується в навчально-виховному процесі ще недостатньо через відсутність мультимедійних навчальних комплексів, алгоритмів їхньої розробки і застосування, методичних рекомендацій з ефективного застосування.

Таким чином, теоретична і практична значущість, недостатня розробленість методології і методики комп'ютерних технологій навчання англійської мови стали причиною вибору проблеми дослідження.

Мета дослідження полягає в підвищенні ефективності процесу навчання іноземних мов при використанні інформаційних технологій.

Вважаємо, що підвищення ефективності навчання іноземних мов за допомогою використання інформаційних технологій буде успішним, якщо будуть коректно визначені їх відповідні роль і місце в навчально-виховному процесі, уведені і детерміновані основні поняття дистанційного навчання; розроблені і впроваджені методичні і технічні аспекти навчальних програм з іноземних мов за певні моделі й учбово-методичні комплекси з дистанційного навчання, що сприяють підвищенню якості освітнього процесу.

Для досягнення мети дослідження необхідно:

1. Охарактеризувати український і закордонний досвід використання нових інформаційних технологій у викладанні іноземних мов.
2. Проаналізувати існуючі інформаційні технології в галузі викладання англійської мови.
3. Визначити педагогічну потребу в дистанційному навчанні іноземних мов.
4. Запропонувати нові варіанти дидактичних моделей дистанційного навчання іноземних мов при використанні адаптованих інформаційних технологій.

Характерні риси сучасних комп'ютерних технологій навчання

Сучасні комп'ютерні технології є складовою частиною мультимедійних технологій (від англ. multi-багато і media-середовище). Ці технології розглядаються нами як інформаційні технології навчання, що інтегрують аудіовізуальну інформацію будь-яких форм (текст, графіка, анімація й ін.), та реалізують інтерактивний діалог користувача із системою і різноманітність форм самостійної діяльності з обробки інформації. Вони представляють величезний діапазон можливостей для удосконалення навчального процесу і системи освіти в цілому.

На підставі аналізу педагогічної і психологічної літератури можна охарактеризувати сучасні мультимедійні технології навчання, зокрема, дистанційну освіту як педагогічний феномен, його змістові основи і структури.

Аналіз базується на психолого-педагогічному досвіді, характерних рисах і новій ролі викладача в процесі дистанційного навчання на основі робіт відомих авторів (А.А. Андреев, М.Ю. Бухаркина, Л.С. Виготський, Я.А. Ваграменко, А.А. Вербицький, Є.І. Дмитрієва, А.П. Єршов, К.К. Колін, Ю.Г. Круглов, В.Н. Лазарев, А.А. Леонтьєв, П. Мерфі, М. Ніксон, М.В. Моїсєєва, В.И. Овсянніков, В.А. Погосян, І.В. Рахманов, М. Томпсон, А.В. Хутірський).

На основі праць зазначених вище авторів вважаємо, що найбільш універсальним визначенням дистанційного навчання, що характеризує його як процес, є таке: Дистанційне навчання - це навчання, що протікає в ситуації, коли викладач і суб'єкт навчання розділені просторово, і так само можуть бути розділені один від одного; одним іншими суб'єкти навчання [3, 6].

Невизначеність самого поняття дистанційної освіти і дискусії, що не припиняються, у науково-педагогічному співтоваристві з приводу того, що це таке - нова форма освіти, технологія, різновид або синонім заочної освіти, - неясне розуміння того, як, на основі якої дидактичної моделі може і повинен бути організований навчальний процес ДН, визначають можливість і необхідність наших подальших психолого-педагогічних досліджень у цій галузі.

Дистанційне навчання (ДН), можна розглядати як кардинальну зміну усієї вищої освіти. Глибина цієї зміни визначається тенденціями у використанні технологій,

у перегляді відносин між навчальними закладами і суб'єктами навчання, у появі нових видів діяльності в межах навчального закладу. Теперішня ситуація у системі освіти пропонує навчальним закладам небачену можливість для створення такого освітнього середовища, де технології будуть насамперед зорієнтовані на потребу суб'єктів навчання.

Рациональність використання новітніх технологій у навчанні іноземних мов у вищому навчальному закладі полягає в тому, що навчання за допомогою комп'ютерів дає найбільший ефект, коли суб'єкти навчання залучаються до активної когнітивної діяльності з осмислення і закріплення навчального матеріалу, застосування знань у ході розв'язання завдань. Комп'ютерні навчальні програми такого типу пред'являють студентів дистанційного навчання завдання, вправи, що його тренують, оцінюють їхнє виконання, надають оперативну допомогу у вигляді підказок, роз'яснення типових помилок, надають відповідний теоретичний матеріал.

У контексті сучасної освіти багато вузів України вже побудували корпоративні комп'ютерні мережі на основі технологій Інтернет. Ці мережі розглядаються і використовуються як засіб виходу у зовнішній світ - в Інтернет.

Світовий досвід переконливо засвідчує, що віртуальні університети потрібні, вони справді затребувані. Скажімо, у Західній Європі успішно працюють навчальні заклади й асоціації такі, як: е-університет NETTUNO, який об'єднує 38 ВНЗ із п'яти країн, Британський Відкритий університет (Open University), Міжнародна рада з дистанційної освіти (ICDE), Європейська мережа дистанційного навчання (EDEN), Європейська асоціація університетів дистанційного навчання (EADTU).

Формування національної системи дистанційної освіти сприяє її інтеграції у світову освітню систему. Зокрема, інтенсифікується взаємодія вищої школи України з закордонними навчальними закладами.

Як приклад, наведемо поступовий розвиток системи навчання іноземних мов на основі інформаційних технологій у НТУУ «КПІ»:

1. 1998 р. Multimedia та Internet-based навчання іноземних мов на факультеті лінгвістики; викладання дисциплін: «Інженерна та прикладна лінгвістика» та «Інтелектуальні інформаційні технології».

2. 2000 р. Запровадження дистанційного курсу «Business English» у Міжнародному університеті фінансів (структура НТУУ «КПІ»).

3. 2001 р. Відкриття Українського центру дистанційної освіти та реалізація курсу ділової англійської мови на основі Lotus Learning Space.

4. 2003 р. Створення бібліотеки електронних навчально-методичних матеріалів з англійської мови.

5. 2004 р. Створення сайту кафедри англійської мови, що містить комплекс навчально-методичних матеріалів англійської мови професійного спрямування (за спеціальностями НТУУ «КПІ»).

6. 2005 р. Створення мультимедійних лабораторій для вивчення іноземних мов на факультетах НТУУ «КПІ» та початок масового застосування інформаційних технологій в навчанні іноземних мов; Створення Українського центру інформаційних технологій в освіті та відкриття Центрально-східноєвропейського віртуального університету (CEEVU) та розробка дистанційних англомовних курсів професійного спілкування за напрямками підготовки [1, с. 68].

ІСлід зазначити, що з ідеєю створення CEEVU виступило саме керівництво НТУУ «КПІ». Почин київських політехніків підтримали ЮНЕСКО та 15 університетів із дев'яти країн Центральної і Східної Європи.

Ректор НТУУ «КПІ» Михайло Згуровський переконаний, що створений е-університет допоможе об'єднати зусилля найпотужніших науково-технологічних та інженерних університетів дев'яти держав, з одного боку, для впровадження новітніх технологій навчання, з іншого - для інтеграції їхнього досвіду, досягнень, навчальних програм, кращих напрацювань.

Ректор Національного університету «Харківський політехнічний інститут» Леонід Товажнянський вважає, що участь ВНЗ у проекті для будь-якого вищого навчального закладу - це визнання високого рівня освіти, яку він надає своїм студентам. Вони навчатимуться тільки за найкращими курсами і тільки у найкращих викладачів, обиратимуть, яку дисципліну вивчити «в «КПІ», яку в «ХПІ» тощо. Отже, неминучим є підвищення наукового та методичного рівня навчального процесу. Навчання у е-університеті потребує створення електронних версій курсів, проведення лекцій і консультацій в режимі on-line, а отже, і професійного росту й удосконалювання.

Болонський процес передбачає кредитно-модульну систему організації навчання і схвалює студентську мобільність у межах загальноєвропейського університетського простору. Більшості студентів із пострадянських країн таку свободу пересування освітньою траєкторією може надати саме е - ВНЗ. Е-ВНЗ не протиставляє дистанційну освіту традиційній університетській, а просто має величезну перевагу - можливість ігнорувати таке поняття, як відстань.

Відкритий віртуальний університет надає можливість для навчання студентів із різних країн, при цьому вони можуть одержати знання лише з одного курсу або прослухати кілька лекцій певного професора. Саме в цьому й полягає принцип відкритості - щонайширша аудиторія плюс безмежна варіативність надаваних освітніх послуг. Е-ВНЗ є конкретним кроком на шляху реалізації одного з головних принципів Болонського процесу - освіта протягом усього життя.

Проблема лише в одному: на сьогодні саме це навчання в Україні є абсолютно законним, але процедуру складання заліків, іспитів тощо в режимі on-line до кінця не відпрацьовано і, звісно, не легітимізовано [2].

На наш погляд доцільно ознайомитися і користуватися досвідом ряду інститутів і установ Росії, які також працюють над загальною концепцією дистанційного навчання.

Значний внесок у теорію і практику використання інформаційних технологій навчання (комп'ютеризації навчання) внесли А.А. Андреев, М.Ю. Бухаркіна, Я.Л. Ваграменко, С.Г. Григор'єв, Є.І. Дмитрієва, А.П. Єршов, К.К. Колін, В.Г. Леонов, М.В. Моїсєєва, Т.С. Назарова, Е.С. Полат і інші вчені. У роботах цих авторів розглянуті шляхи підвищення ефективності навчання з використанням різних технічних засобів, деякі способи класифікації педагогічних програмних засобів (ППЗ), проблеми комп'ютеризації викладання дисциплін і знань.

Інший підхід проглядається у творчості таких учених, як В.Г. Домрачев, С.Д. Каракозов, А.Н. Леонтьєв, Є.І. Машбиць їх дослідження більше спрямовані на удосконалювання пізнавальної діяльності, оптимізації педагогічного процесу за рахунок активації самостійної роботи студентів у процесі дистанційного навчання, підвищення пізнавальної мотивації студентів з обліком їх психофізіологічних, вікових і особистісних особливостей.

Включення сучасних інформаційних технологій у освітній процес створює реальні можливості підвищення якості освіти. Однак варто визнати, що рівень інформатизації навчальної і наукової діяльності залишається ще досить низьким. Пред-

ставляється, що в частині розвитку інформаційних освітніх технологій головну роль повинна відігравати вища школа, серед першочергових задач якої - розвиток дистанційного навчання і створення електронних бібліотек, модернізація і розвиток існуючої мережної інфраструктури, збільшення пропускної здатності каналів, що використовуються. У цьому випадку ВНЗ можуть стати важливими джерелами інформаційних і телекомунікаційних послуг для установ середньої, загальної професійної освіти. Найбільш складною і важливою ланкою тут є загальноосвітня школа, що, незважаючи на досить тривалий період освоєння інформаційних технологій, залишається вкрай слабо оснащеною з технічного погляду. Ця проблема повинна бути вирішена в найближчі роки.

Таким чином, розробляючи концепцію дистанційного навчання іноземних мов, необхідно брати до уваги, з одного боку, дидактичні властивості і функції телекомунікації мультимедійних засобів як технологічну основу навчання, а з іншого боку - концептуальні напрямки дидактичної організації такого навчання як елемента загальної системи освіти на сучасному рівні. Відповідно до досліджень М.В. Моїсєєвої, Л.Е. Орлової, Д.Д. Хан-Магомедова всеосяжна модель дистанційного навчання містить у собі інтегроване навчальне середовище з варіантним визначенням ролі різних компонентів - технологічних, педагогічних, організаційно-методичних.

У дослідженні проаналізовані методи дистанційної освіти, наведені характеристики і принципи відкритості дистанційного виду навчання.

Взявши за основу спосіб комунікації викладачів і суб'єктів навчання, ці методи (прийоми) можна класифікувати так:

1. Методи навчання через взаємодію суб'єктів навчання з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача й інших суб'єктів (самонавчання).
2. Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем або одного студента з іншим студентом (навчання «один до одного»),
3. Методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем або експертом, при якому суб'єкти навчання не відіграють активної ролі у комунікації.
4. Методи, для яких характерна активна взаємодія між усіма учасниками навчального процесу.

Значення цих методів та інтенсивність їхнього використання істотно зростає з розвитком навчальних телекомунікаційних технологій. Особливу роль у навчальному процесі сучасних університетів відіграють комп'ютерні конференції, що дозволяють усім учасникам дискусії обмінюватися письмовими повідомленнями яку синхронному, так і в асинхронному режимі, що має велику дидактичну цінність.

Проведений аналіз дозволяє висловити припущення, що дотепер не розроблено цілісної педагогічної концепції підготовки фахівців на основі сучасних інформаційних технологій, що дозволяє мати чітке уявлення про те, де, коли і з якою метою доцільно використовувати можливості персонального комп'ютера, які програмні продукти повинні забезпечити ці можливості, як ефективно працювати в умовах інформатизації суспільства.

Таким чином, до числа найбільш актуальних напрямків інформатизації підготовки /майбутніх фахівців до професійної діяльності можна віднести педагогічні дослідження, спрямовані на розробку алгоритмів комп'ютеризації керування процесом навчання.

Педагогічні перспективи впровадження інформаційних технологій у процес викладання іноземних мов ВНЗ

У ході розгляду і аналізу системи дистанційної освіти в процесі розвитку вищих навчальних закладів встановлено, що арсенал інформаційно-технологічних засобів ДН, що використовуються вузами, досить різноманітний, і до того ж він швидко розширюється. Аналіз можливостей доступу в Інтернет на території України показує, що практично в усіх регіонах можна одержати доступ в Інтернет і через нього - до постачальників послуг ДН.

Основні характеристики системи ДН, що декларуються (відкритість, можливість поєднання роботи з навчанням, гнучкість), реалізовані поки далеко не повною мірою через не розробленість високоякісного інформаційно-освітнього середовища. Опитування студентів НТУУ «КШ», де тією чи іншою мірою в навчальному процесі вже використовуються технології ДН, показав, що в усіх випадках вимоги студентів до можливостей поєднання занять з роботою, гнучкості навчального графіка, можливості формування індивідуального навчального плану помітно перевищують рівень їхнього задоволення.

Це підтверджується й іншими даними опитування, які свідчать, що технологічна основа ДН ще багато в чому залишається традиційною. Так, майже 90 % опитаних студентів-заочників технічних спеціальностей ніколи не використовують з навчальною метою відеокасети і засоби ІКТ. Зі студентів, що використовують технології теле-ДН, половина дуже рідко займається прослуховуванням навчальних аудіокaset, причому 60 % з них і не хотіли б цього робити. Комп'ютерні навчальні програми регулярно використовують тільки 2-4 % опитаних.

Тому, одним з найважливіших напрямків дистанційного навчання на факультеті лінгвістики НТУУ «КПІ» є створення єдиного навчального середовища і власної ліцензованої навчальної програми. При цьому, програма повинна містити в собі як базовий рівень граматики, фонетики, лексики, аудіювання для тих, хто починає вивчати іноземну мову поза вузом, так і вищий рівень для студентів старших курсів, що включає в себе публіцистичні статті, неадаптовані тексти, аудіо-записи носіїв мови і функції синхронного перекладу.

В ході дослідження розглядалася і аналізувалася організація навчання іноземних мов дистанційно на базі комп'ютерних телекомунікацій. Дистанційне навчання іноземних мов має свою специфіку, обумовлену тим, що припускає навчання різним видам мовленнєвої діяльності. Природно, що при навчанні таких видів мовленнєвої діяльності, як читання і письмо, можна обмежитися мережним курсом, оскільки особливості цих видів мовленнєвої діяльності не вимагають самі по собі об'ємної графіки і навіть значного за обсягом звукового супроводу. Проте при навчанні говорінню, вимові й аудіюванню обмежитися тільки текстовими файлами не вдається, необхідна опора на звуковий супровід, а також створення різних ситуацій, що стимулюють усні висловлювання суб'єктів навчання, тобто виникає потреба опори на ілюстративний матеріал. Використовувати такий матеріал у мережних курсах, як ми вже знаємо, технічно цілком можливо, але практично, з огляду на реальну ситуацію, поки досить проблематично через великий обсяг пам'яті таких файлів.

Провідною метою навчання іноземної мови у ВНЗ є комунікативна - формування комунікативної компетенції, тобто уміння отримувати досить повну інформацію при читанні іншомовних текстів, уміння зрозуміти співрозмовника, а також виразити свою думку, точку зору усно і письмово.

Таким чином, особливість дисципліни «Іноземна мова» полягає в тому, що метою навчання є не стільки знання про самий предмет, тобто про мову (мовна компетенція), скільки вироблення певних навичок і умінь, різних видів мовленнєвої діяльності на основі знань про спосіб діяльності (комунікативна компетенція). Відповідно до теорії діяльності навчати будь-якого виду діяльності можна лише в ході виконання цієї діяльності. Звідси випливає, що при навчанні іноземної мови необхідно організувати самостійні дії суб'єктів навчання (причому кожного) у тому виді мовленнєвої діяльності, якого їх навчають. Якщо навчають читання, то суб'єкту навчання, необхідно надати можливість читати, вправлятися у читанні. При навчанні говоріння - кожному варто надати можливість говорити, виражати свої думки іноземною мовою. При навчанні аудіювання кожен слухач повинен отримати можливість чути іноземну мову. Важливо мати на увазі й існуючу законотвірність, сформульовану у свій час відомим методистом Рахмановим І.В.: в основі навчання будь-якого виду мовленнєвої діяльності лежать слухомоторні навички, отже, усна практика необхідна при формуванні умінь будь-якого виду мовленнєвої діяльності.

Як показали проведені дослідження, у значної частини населення України на цей час існує достатній рівень технічної оснащеності для споживання освітніх послуг високотехнологічного дистанційного навчання, у тому числі, заснованого на Інтернет-технологіях, що можуть забезпечити максимальну інтерактивність і тому є найбільш переважними для споживчого ринку. Неодмінною умовою ефективного використання цих технологічних можливостей є високоякісне інформаційне наповнення, що забезпечує підтримку процесу дистанційного навчання і керування освітнім процесом.

Дослідження дозволило сформулювати для системи освіти найважливіші характеристики розвинутого інформаційно-освітнього середовища масового високотехнологічного ДН:

1. Системність - середовище повинне являти собою завершений, системно погоджений комплекс програмно-методичних засобів для всього циклу дисциплін, необхідних для побудови затребуваних споживачем освітніх програм;
2. Принципово нова дидактична якість програмно-методичного забезпечення, що виникає при максимальному використанні візуалізації навчального матеріалу засобами мультимедіа, організації інтерактивної взаємодії з суб'єктом навчання за рахунок логічних засобів комп'ютерних програм і можливостей телекомунікації;
3. Широка багатофункціональність, що дозволяє використовувати розроблені дидактичні засоби в різних формах одержання освіти (денній, вечірній, заочній, екстернаті) і при різних конфігураціях технічних засобів, як розвинених, так і самих мінімальних;
4. Висока адаптивність суб'єктів навчання, до розмаїття вимог і викладачів до змісту навчання - опора на масив уже виданих і доступних для суб'єктів навчання різноманітних підручників і навчальних посібників, створених у різних вузах, забезпечення можливостей для викладачів і суб'єктів навчання активно змінювати елементи середовища з обліком своїх специфічних вимог;
5. Технологічна мобільність - можливість використання елементів середовища в різних технологіях дистанційного навчання, що використовуються у ВНЗ, у тому числі в системах «кейс-ДН» (курс навчання на друкованих носіях, що може містити в собі аудіокасети), «теле-ДН» (відеокурс навчання з додатковими друкованими матеріалами) і «Інтернет-ДН» (комп'ютерні програми, електронна пошта, Інтернет).

Для впровадження комп'ютерних технологій у процес навчання іноземних мов створений алгоритм, що має такий вигляд:

а. Установлення вихідного рівня компетенції суб'єкта навчання, вибір навчальних елементів і визначення вимог до якості засвоєння.

б. Добір змісту і засобів педагогічної комунікації (передача інформації).

с. Планування в часі і просторі ієрархії і послідовності операцій навчального процесу.

д. Реалізація програмного забезпечення.

е. Пізнавальна діяльність суб'єктів навчання.

ф. Керування пізнавальною діяльністю через регульовані параметри і визначення якості за навчальними елементами підготовки.

г. Тестовий контроль результатів навчальної діяльності.

х. Відпрацьовування мовних навичок.

і. Тестовий контроль практичних умінь,

ж. Перевірка мовної компетенції на певному етапі процесу навчання:

к. Виконання вправ і контрольних-залікових завдань.

л. Контроль результатів.

м. Оцінка досягнутих результатів.

Впровадження комп'ютерних технологій у процес навчання іноземних мов

ВНЗ нагромадили в цих галузях величезний науково-методичний потенціал, але його використання в дистанційній освіті, як правило, вимагає корінної переробки традиційних навчальних матеріалів. Там же, де вона не потрібна або може бути мінімальною (як у багатьох технічних спеціальностях), відсутній масовий попит на послуги ДН.

Згідно зі статистичними даними, затребуваними споживачем для масового ДН є такі галузі знань: економіка, інформатика і обчислювальна техніка, юриспруденція, іноземні мови, менеджмент, педагогіка, медицина, психологія.

У ході дослідження встановлено моделі навчання, що найбільш успішно дозволили реалізувати процес навчання іноземної мови (англійської) за допомогою комп'ютерних комунікацій і відеоустаткування:

1. Модель розподіленого класу.

2. Модель самостійного навчання.

3. Модель «відкрите навчання плюс клас».

Досвід впровадження сучасних інформаційних технологій в освітній процес свідчить про можливості створення інфологічного середовища навчання, під яким розуміється середовище, де інформація логічно переробляється в інформаційному середовищі у форми, придатні для самостійного засвоєння суб'єктами навчання з різними рівнями базової підготовки. Це однаково стосується підготовки суб'єктів навчання у школі і у ВНЗ.

Теоретичне дослідження показує, що системно-інформаційне забезпечення освітнього процесу у вищій школі об'єктивно вимагає звертання до категорій «система», «інформація» «комп'ютеризація», «інтернетизація». У ході дослідження вдалося через поняття «система», «інформація», «алгоритм» зробити висновок про те, що системно-інформаційне забезпечення не є «інформаційним потенціалом», «банком інформації» і т.п., а системно-інформаційне забезпечення освітнього процесу навчання іноземної мови у вищій школі визначається логічною моделлю функціонування визначеного алгоритму з кількісно вимірюваним педагогічним результатом.

Характеристика досвіду використання нових інформаційних технологій у викладанні іноземних мов показала, що закордонний досвід викладання набагато випереджає вітчизняний, що підтверджує необхідність проведення цього дослідження. Аналіз існуючого програмного забезпечення інформаційних технологій в галузі викладання англійської мови виявив, що обрані дидактичні комп'ютерні програми адекватні розробленим моделям навчання. Існуючі варіанти дидактичних моделей дистанційного навчання іноземних мов при використанні інформаційних технологій істотно впливають на якість навчання іноземних мов студентів ВНЗ. Визначено, що дистанційне навчання іноземних мов здобуває все більшу популярність в освітньому просторі. Подальший розвиток інформаційних технологій, інтеграція української дистанційної освіти у світове освітнє співтовариство, неминуча віртуалізація університетів, що проводять свою діяльність у сфері дистанційної освіти, приведе дистанційне навчання іноземним мовам до обов'язкового вивчення не тільки в контексті самостійної дисципліни, але й у сукупності з різними курсами.

Проведене дослідження тільки частково торкнулося проблеми. Доцільним бачиться подальший пошук нових технологій, психолого-педагогічних умов, що сприяють розвиткові комп'ютерних технологій навчання іноземних мов у ВНЗ України.

Література

1. Леонтьев А.Н. *Процесс обучения и его закономерности*. - М.: Знание, 1980. - 96 с.
2. Мазуркевич О. *Метод і творчість*. - К.: Рад. письменник, 1973. - 253 с.
3. Павлова Т. *Прикладна лінгвістика та навчання іноземних мов в НТУУ «КПІ»* / Т. Павлова. Гуманітарні проблеми становлення сучасного фахівця: Матер. VII Всеукраїнської наук. практ. конф. (м. Київ, 29-31 березня 2006 р.). - К: НАУ, 2006. - С. 356.
4. Сніцарева Д. «П'ятнадцять поверхів із видом на ЮНЕСКО» // *Дзеркало тижня*. - 2004. - № 42 (517). - 16-22 жовтня 2004.
5. Угольников В. В. *Компьютерные технологии как средство обучения иностранным языкам в вузе: Автореф. дис.... к. пед. н.: 22.12.2004* / Моск. гос. откр. пед. ун-т. им. М.А. Шолохова. - М., 2004. - 19 с.

УДК 378.070

І.А.САХНЕВИЧ

ТЕХНІЧНІ ТА МЕДІАЗАСОБИ - НЕОБХІДНИЙ ДОДАТКОВИЙ ЕЛЕМЕНТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЯК ОСОБЛИВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Анотація. У статті розглянуто особливості організації самостійної роботи студентів - майбутніх технічних спеціалістів із залученням медіазасобів, визначено важливість застосування та перспективи розвитку медійних засобів у самостійній роботі студента в технічних ВНЗ.

Ключові слова: самостійна робота, мотив, предмет, потреба, суб'єкт, об'єкт, навчальна діяльність, продукт навчальної діяльності, результат, знання, вміння, навички, медійні засоби, Інтернет-джерела.

Аннотация. В статье рассматриваются особенности организации самостоятельной работы студентов - будущих технических специалистов - на основе медиасредств, а также обозначено важность использования и перспективы дальнейшего развития медийных средств в процессе самостоятельной работы студентов в технических ВТУЗах.

Ключевые слова: самостоятельная работа, мотив, предмет, потребность, субъект, объект, учебная деятельность, продукт учебной деятельности, результат, знания, умения, навыки, медийные средства, Интернет- средства.